

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 kwietnia 2015 r. Politechnika (...) w Ł. wniosła o zasądzenie od J. R., w postępowaniu upominawczym, na swoją rzecz kwoty 1.120,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. (pozew – k. 3-6)

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 28 maja 2015 r., Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi orzekł, iż pozwany J. R. w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu ma zapłacić powodowi kwotę 1.120,00 zł wraz

z odsetkami ustawowymi od dnia 15 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania w kwocie 211 zł albo wniósł w tym terminie sprzeciw. (nakaz zapłaty – k. 22)

W piśmie procesowym z dnia 23 czerwca 2015 r. J. R. zażądał oddalenia „pozwu” powoda w całości, nakazania powodowi natychmiastowego przekazania

i przeznaczenia całej kwoty 1.800 zł, którą powód otrzymał od pozwanego tytułem przyznanego stypendium w kwocie 200 zł miesięcznie w okresie od października 2014 r. do czerwca 2015 r., na pokrycie części opłaty z tytułu zamieszkiwania w (...) Politechniki (...) w okresie od października 2014 r. do czerwca 2015 r. oraz nakazania powodowi natychmiastowego anulowania wszystkich naliczonych kar pozwanemu. Nadto pozwany wystąpił o zasądzenie kosztów postępowania procesowego. Jednocześnie wytoczył powództwo wzajemne przeciwko Politechnice (...) w Ł. o ochronę dóbr osobistych

i zapłatę kwoty 7.500.598 zł. (pismo procesowe pozwanego – k. 26-37, pozew wzajemny – k. 38-49)

W dniu 26 stycznia 2016 r. pozwany wzajemny Politechnika (...) w Ł. złożyła odpowiedź na pozew, w której wystąpiła o oddalenie powództwa w całości. (odpowiedź na pozew wzajemny – k. 128-140, k. 143-150)

Na rozprawie w dniu 14 lipca 2017 r. Politechnika (...) poparła powództwo główne oraz zmodyfikowała żądanie odsetek w ten sposób, iż wniosła o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia doręczenia pozwu do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetek za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. (protokół, k. 349, adnotacja 00:01:50)

Na rozprawie w dniu 6 lutego 2018 r. pozwany/powód wzajemny wyraził zgodę na wydanie wyroku częściowego w zakresie powództwa głównego. (protokół, k. 449 v., adnotacja 00:15:46)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W 2012 r. J. R. został przyjęty na studia stacjonarne na Wydziale (...) Politechniki (...) w Ł.

Od 1 września 2012 r. zamieszkiwał w (...) Domu Studenta (DS) Politechniki (...) przy ul. (...). W tym czasie student nie posiadał stałego miejsca zameldowania ani stałego miejsca pobytu.

(zaświadczenie – k. 58, zeznania pozwanego – e-protokół, k. 450, adnotacja 00:18:01)

Od 1 października 2012 r. J. R. uzyskiwał stypendium specjalne dla studentów niepełnosprawnych, stypendium socjalne dla studentów ubogich oraz dopłatę za zamieszkiwanie w DS dla studentów ubogich. W latach 2013/2014 łączna kwota przyznanego studentowi świadczeń wynosiła 568 zł miesięcznie. Natomiast w roku akademickim 2014/2015 J. R. uzyskał jedynie stypendium specjalne dla studentów niepełnosprawnych w wysokości 200 zł miesięcznie. Nadto utrzymywał się ze świadczenia rentowego w wysokości 554,54 zł miesięcznie.

(przekazy pocztowe – k. 118-121, zestawienie operacji bankowych styczeń 2014 r. – k. 166-168)

Do grudnia 2013 r. należność w kwocie 568 zł była przelewana na wskazany przez J. R. rachunek bankowy. Z uzyskiwanych przez siebie świadczeń stypendialnych, pokrywał koszty zakwaterowania w Domu Studenta Politechniki (...)

(zeznania pozwanego – e-protokół, k. 450, adnotacja 00:23:25)

Zgodnie z cennikiem opłat za zamieszkiwanie na Osiedlu (...) w Ł., obowiązującym od 1 marca 2013 r., w przypadku J. R., opłata wynosiła 360 zł miesięcznie. Kara z tytułu nieterminowego wnoszenia opłat wynosiła 30 zł miesięcznie. Kary naliczane były także w przypadku uiszczenia niepełnej należnej opłaty. Kara naliczana była po zamknięciu danego miesiąca przez system bankowy. (cennik – k. 10)

W styczniu 2014 r. J. R. wystąpił z wnioskiem o nie przelewanie kwot stypendium na dotychczasowy rachunek bankowy, nadto nie wskazał innego konta. Wydał dyspozycję, aby jego stypendium było bezpośrednio z konta uczelni przelewane na konto Domu Studenta. W okresie od lutego 2014 r. do czerwca 2014 r. uczelnia dokonywała przeksięgowania stypendium J. R. ze swojego konta bezpośrednio na rachunek Domu Studenta, a różnicę uzyskaną w wyniku potrącenia opłaty za zamieszkiwanie ze świadczeń stypendialnych wypłacano studentowi w kasie.

(pismo z dnia 15 stycznia 2014 r. – k. 169, pismo z dnia 24 stycznia 2014 r. – k. 178, zeznanie pozwanego – e-protokół, k. 450, adnotacja 00:23:25)

W okresie przerwy wakacyjnej w 2014 r. J. R. opłacał akademik z własnych środków.

(dowody wpłat – k. 109)

Poczynając od października 2014 r., zgodnie z Regulaminem Pomocy Materialnej Studentom Politechniki(...) w roku akademickim 2014/2015, świadczenia pomocy materialnej wypłacane były wyłącznie na konta osobiste podawane przez studentów do Kwestury Politechniki (...). Natomiast przekazywanie świadczeń pomocy materialnej na konto Osiedla (...) było możliwe tylko w przypadku przyznania zwiększenia stypendium socjalnego z tytułu zamieszkiwania w DS, po uprzednim wniosku studenta dotyczącym przyznanego zwiększenia na opłatę za mieszkanie w DS.

(pismo PŁ – k. 180)

Decyzją z dnia 4 listopada 2014 r., Komisja Stypendialna odmówiła przyznania J. R. stypendium socjalnego ze zwiększeniem z tytułu w DS lub innym obiekcie DS na rok akademicki 2014/2015. W tym czasie J. R. przyznano jedynie stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych w kwocie 200 zł miesięcznie.

(decyzja – k. 176)

W roku akademickim 2014/2015 nie było już możliwości przekazywania stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, którego beneficjentem był J. R., na konto Osiedla (...) z tytułu zamieszkiwania w DS, nawet jeśli student dokonał takich dyspozycji w Kwesturze Politechniki (...).

(pismo PŁ – k. 180)

Z tytułu braku wpłat za zamieszkiwanie w (...) Politechniki (...), na koncie ewidencyjnym J. R. powstało zadłużenie: za miesiąc listopad 2014 r. w wysokości 390 zł, przy czym kwota ta obejmowała stawkę czynszową – 360 zł oraz doliczono karę 30 zł; za miesiąc grudzień 2014 r. – 270 zł; za miesiąc styczeń 2015 r. – 230 zł; za miesiąc luty 2015 r. – 230 zł. W miesiącach grudniu 2014 r., styczniu 2015 r., i lutym 2015 r., J. R. dokonywał częściowych wpłat za zamieszkiwanie odpowiednio w kwotach: 120 zł, 160 zł i 160 zł. Łączna kwota zadłużenia czynszowego wyniosła 1.120 zł.

(karta ewidencyjna studenta – k. 9, wezwania do zapłaty – k. 11, k. 13, dowody wpłat – k. 110)

W okresie od 5 września 2014 r. J. R. zamieszkiwał w (...) Studenckim bez tytułu prawnego, bowiem nie otrzymał miejsca na dalsze okresy. W dniu 22 kwietnia 2015 r. skreślono J. R. z listy studentów PŁ.

(wniosek – k. 165, decyzja – k. 152-164)

Na koncie depozytowym Politechniki (...) zdeponowano kwotę 2.000 zł z tytułu nie podjętego przez J. R. stypendium dla osób niepełnosprawnych przyznanego na okres od 24 listopada 2014 r. do 22 lipca 2015 r.

(zestawienie z depozytu – k. 251)

Sąd poczynił ustalenia faktyczne w niniejszym postępowaniu na podstawie dowodów z dokumentów zaofiarowanych przez strony postępowania, a nadto na podstawie dowodu z przesłuchania pozwanego J. R..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne były okoliczności uzyskania przez pozwanego tytułu prawnego do lokalu stanowiącego pokój w (...) Domu Studenta na Osiedlu (...) położonym przy ul. (...) w Ł. na okres do 5 września 2014 r. oraz to, że pozwany był beneficjentem świadczeń stypendialnych, których kwoty, zgodnie z dyspozycją pozwanego do czerwca 2014 r. były przelewane przez uczelnię na poczet opłat za akademik.

Spornym pomiędzy stronami postępowania było, czy strona powodowa, pomimo złożonej dyspozycji w Kwesturze Politechniki (...) przez pozwanego, w zakresie dokonywania przez uczelnię przelewów kwot stypendialnych na poczet opłat za akademik, była do tegoż obowiązana w roku akademickim 2014/2015. Przedmiotem sporu stały się również zagadnienia dotyczące zasadności i wysokości naliczanych kar od kwoty nieuiszczonego czynszu.

Na wstępie wskazać należy, iż roszczenie Politechniki (...) znajdowało oparcie w treści przepisu art. 659 k.c., zgodnie z którym przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz (§ 1). Czynsz może być oznaczony w pieniądzech lub w świadczeniach innego rodzaju (§ 2). Z kolei według treści art. 669 § 1 k.c., najemca obowiązany jest uiszczać czynsz w terminie umówionym. § 2 cytowanego przepisu stanowi, że jeżeli termin płatności czynszu nie jest w umowie określony, czynsz powinien być płacony z góry, a mianowicie: gdy najem ma trwać nie dłużej niż miesiąc - za cały czas najmu, a gdy najem ma trwać dłużej niż miesiąc albo gdy umowa była zawarta na czas nieoznaczony - miesięcznie, do dziesiątego dnia miesiąca.

W pierwszej kolejności rozstrzygnięciu podlegała kwestia zasadności żądania pozwanego dokonywania przez uczelnię opłat z tytułu zamieszkiwania przez pozwanego w domu studenta z kwot przyznanego mu stypendium dla studentów niepełnosprawnych w roku akademickim 2014/2015.

Jak wynika z brzmienia Regulaminu Pomocy Materialnej (...) Politechniki (...) w roku akademickim 2014/2015, student może wnieść o przekazywanie przyznanego zwiększenia stypendium na opłatę za mieszkanie w domu studenta na konto Osiedla (...); istotne jednakże jest to, że Regulamin przewiduje taką możliwość tylko w odniesieniu do zwiększenia stypendium socjalnego, które to zwiększenie jest wprost dedykowane na pokrycie opłat za zamieszkanie studenta w domach studenckich. Zatem powiększenie kwoty stypendium socjalnego ma miejsce w związku z zamieszkiwaniem studenta w domu studenckim i taki jest cel wypłaty tej dodatkowej kwoty. Istnieje tu związek pomiędzy przyznaniem kwoty zwiększenia a obowiązkiem zapłaty czynszu za pokój. Z tego też względu uczelnia wprowadziła możliwość bezgotówkowej zapłaty w tym obszarze. Stanowi to jednakże wyjątek od ogólnej zasady, zgodnie z którą wszystkie obowiązki związane z zakwaterowaniem, pobieraniem stypendium, pilnowaniem terminów itp., należy do samych studentów.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy Sąd zwrócił uwagę, iż pozwany w roku akademickim 2014/2015 nie był beneficjentem stypendium socjalnego, a tym samym nie uzyskał rzezonego zwiększenia stypendium, które uprawniałoby go do skorzystania z możliwości bezgotówkowego rozliczania zapłaty w zakresie czynszu za akademik. Tym samym uczelnia nie miała żadnych podstaw, aby móc dokonywać przeksięgowania kwot ze stypendium dla studentów niepełnosprawnych, które pozwany otrzymywał w spornym okresie, na konto Osiedla (...). Nie ulega żadnej wątpliwości, iż przekazywanie należnych pozwanemu kwot, innym podmiotom aniżeli on sam jest bezpodstawne. Na uwagę, zdaniem Sądu zasługuje również fakt, iż pozwany nawet nie odebrał należnego mu w łącznej kwocie 2.000 zł stypendium dla studentów niepełnosprawnych, które zostało zdeponowane w Kwesturze Politechniki (...).

W świetle powyższego, Sąd uznał, że żądane kwoty przez powodową Politechnikę (...) w Ł. nie zostały uiszczone przez pozwanego, nadto stały się wymagalne, co czyni pozwanego obowiązany do ich zapłacenia. Roszczenie strony powodowej o zapłatę zaległego czynszu najmu należało, więc uznać za uzasadnione.

Jeśli chodzi natomiast o zarzut pozwanego, co do nieuzasadnionego naliczenia kar przez uczelnię, to tu również Sąd nie dopatrywał się nieprawidłowości, których miałyby dopuścić się strona powodowa, bowiem zgodnie z cennikiem opłat obowiązującym od 1 marca 2013 r. kara z tytułu nieterminowego wnoszenia opłat wynosi 30 zł miesięcznie, a jest ona także naliczana w przypadku uiszczenia niepełnej należnej opłaty. Pozwany w miesiącu listopadzie 2014 r. nie wniósł opłaty w ogóle, a w miesiącach grudniu 2014 r., styczniu 2015 r. i lutym 2015 r. uiścił czynsz jedynie częściowo, zatem naliczenie kary nastąpiło w zgodzie z obowiązującym cennikiem.

W zakresie żądania zasądzenia odsetek Sąd zważył, iż stosownie do przepisu art 481 § 1 k.c., stanowiącego – zgodnie z dyspozycją art. 359 § 1 k.c., - formalne, ustawowe źródło odsetek, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, choćby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Istotne jest więc ustalenie momentu, w którym dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. W tym zakresie uzasadnione było zasądzenie odsetek zgodnie z ogólną regułą art 455 k.c., według której świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W tym względzie Sąd przychylił się do żądania strony powodowej i zasądził odsetki ustawowe od dnia 15 kwietnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. Co do wysokości odsetek, to obecnie jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie jest oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych (art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 r.). Do dnia 31 grudnia 2015 roku jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należały się odsetki ustawowe. Zasądzając odsetki, Sąd wskazał, zatem, że należne powodowi są odsetki ustawowe za opóźnienie, przy czym do dnia 31 grudnia 2015 r. stopa odsetek z tytułu opóźnienia była po prostu stopą odsetek ustawowych, zaś od 1 stycznia 2016 r. są to odsetki, których wysokość reguluje odrębnie przepis art. 481 § 2 k.c.

W niniejszej sprawie pozwany w dniu 23 czerwca 2015 r. wytoczył powództwo wzajemne przeciwko Politechnice (...) w Ł. o ochronę dóbr osobistych i zapłatę kwoty 7.500.598 zł. Zgodnie z przepisem art. 317 k.p.c. Sąd wydaje wyrok częściowy, jeśli do rozstrzygnięcia nadaje się tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu. Sąd może wydać wyrok częściowy także, gdy wniesiono powództwo wzajemne. Ponieważ pozwany wytoczył przeciwko stronie powodowej powództwo wzajemne, to Sąd wydał, uwzględniając stanowisko stron w tym względzie, wyrok częściowy na skutek powództwa głównego (wniesionego przez powoda).

Mimo tego, iż żądanie strony powodowej zostało uwzględnione w całości, Sąd w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążenia pozwanego J. R. obowiązkiem zwrotu na rzecz Politechniki (...) w Ł. kosztów procesu. Pozwany znajduje się w niekorzystnej sytuacji materialnej, a do tego trudnej sytuacji życiowej. Obciążenie go obowiązkiem zwrotu kosztów procesu byłoby, w ocenie Sądu, sprzeczne z zasadami słuszności. W zakresie punktu 3 rozstrzygnięcia Sąd orzekł analogicznie jak powyżej.

W zakresie punktu 4 rozstrzygnięcia Sąd orzekł na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2002 nr 163 poz. 1348).